

COVID-19:n vaikutukset korkeakoulujen liikuntapalveluille

Sanna-Maria Ahl
Varapuheenjohtaja 2020
Opiskelijoiden Liikuntaliitto

Taustaa

- Suomessa on yhteensä 36 korkeakoulua
 - 14 yliopistoa (ml. Maanpuolustuskorkeakoulu)
 - 22 ammattikorkeakoulua.
- Korkeakouluilla on velvollisuus järjestää korkeakoululiikuntapalveluita
- Palvelut eivät kaikki ole korkeakoulun yksin tuottamia. Mukana palveluiden tuottamisessa on myös opiskelija- ja ylioppilaskuntia

Taustaa

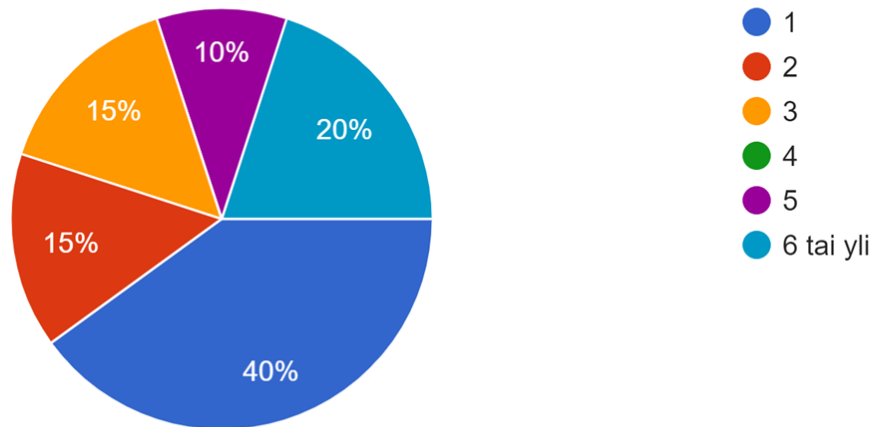
- Kyselyyn vastasi 20 henkilöä
 - 19 eri korkeakoululiikunnan järjestäjää, jotka toimivat 23 eri paikkakunnalla/alueella
 - Liikuntapalveluita tuottavat yleensä liikuntatoimet (70%), mutta myös opiskelija- ja ylioppilaskunnat tuottavat palveluita (30%).
 - Nämä palvelut liikuttavat vuosittain n. 55 000 korkeakouluopiskelijaa.

Toiminnan rakenne 1/3

Kuinka monta yli 3000 € vuodessa tienavaa osa- tai päätoimisia palkkatyöntekijöitä korkeakoululiikunnallanne on?

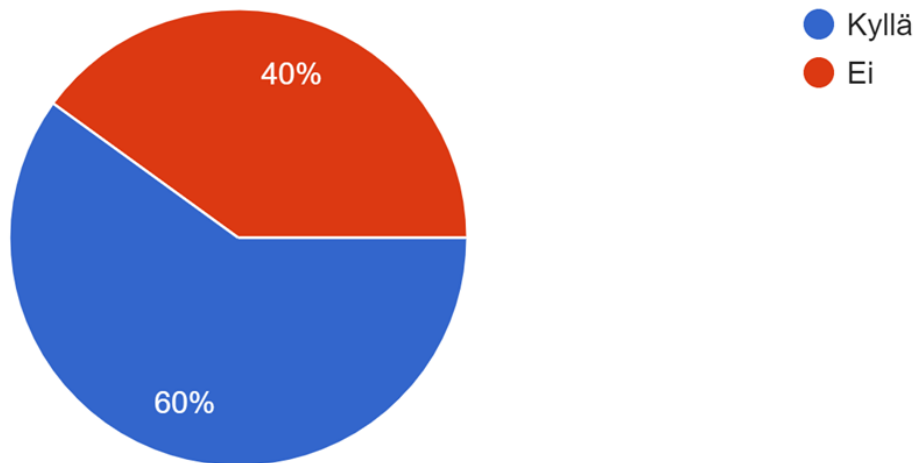
20 vastausta

Toiminnan rakenne 2/3

Onko korkeakoululiikunnallanne tai siitä vastaavalla taholla pää- tai osaomistuksia tai pitkäaikaisia vuokrasopimuksia liikuntatiloihin tai-olosuhteisiin liittyen?

20 vastausta

Toiminnan rakenne 3/3

- Korkeakoululiikuntapalvelut tuottavat jatkuvaa toimintaa, joka on keskittynyt erityisesti lukukausien ajalle.
- Vakituisten henkilöstön tukena palveluiden tuottajina on erilaisia freelancer-ohjaajia ja -toimitsijoita.
- Lisäksi palveluiden tukena käytetään paljon vapaaehtoistoimijoita, kuten liikuntatuutoreita, opiskelija- ja ylioppilaskuntatoimijoita sekä muita opiskelija-aktiiveja.

Koronan vaikutukset korkeakoululiikuntaan yleisesti

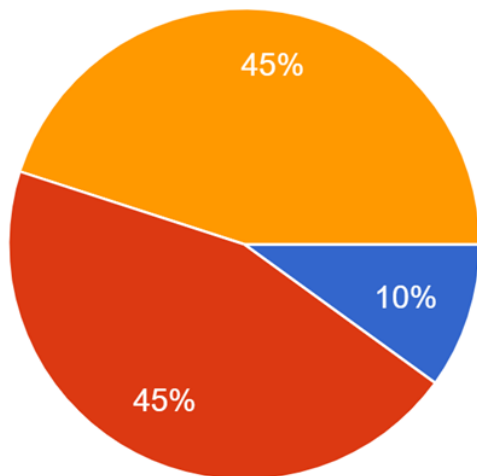
Tilanne toukokuussa 2020 1/3

- Yksikään kyselyyn vastanneista palvelun tuottajista ei koe toimintaa normaaliksi.
 - 45% korkeakoululiikuntapalveluista oli täysin pysähdyksissä
 - 55% palveluista oli osittain käynnissä soveltavin keinoin
- Soveltavia keinoja ovat mm. etäohjaus (neuvonta sekä ryhmäliikuntatunnit), jumppavideot sekä kurssien ja muiden tehtävien muuttaminen omaehtoiseksi toiminnaksi.

Tilanne toukokuussa 2020 2/3

Mikä teillä oli korkeakoululiikunnan johtamisen, kehittämisen ja hallintotyön tilanne toukokuun alussa?

20 vastausta

- Pääosin pysähdyksissä (lomautukset, lomien pito ym.)
- Osittain käynnissä soveltavilla tavoilla (etätyöskentely, lomautukset, lomien pito ym.)
- Lähes normaali

Tilanne toukokuussa 2020 3/3

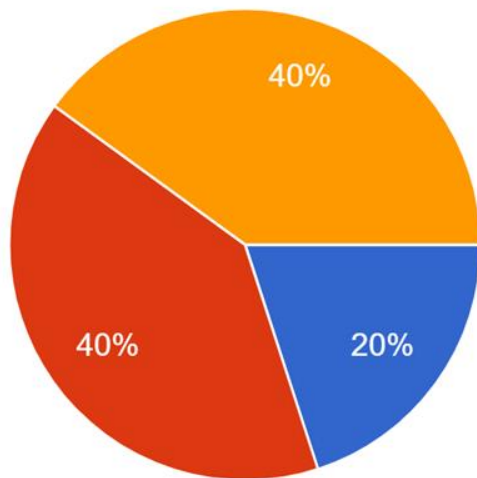
- Hallintopuolella toiminta on ollut pääosin käynnissä joko normaalisti tai soveltavin keinoin.
 - Tulee kuitenkin huomata, että etätyön lisäksi on turvauduttu lomien pitämisiin sekä lomautuksiin.
 - Huolestuttavaa on, että joka kymmenes korkeakoululiikuntapalvelu on joutunut toukokuussa 2020 pysäyttämään toimintonsa lomautuksien ja lomien takia.

Tilannearvio COVID-19 vaikutuksista

1/2

Onko korkeakoululiikuntanne tehnyt tilannearvioita poikkeustilan vaikutuksista tulevaan toimintaan ja talouteen?

20 vastausta

- Kyllä
- On tekeillä, mutta ei vielä valmis
- Ei

Tilannearvio COVID-19 vaikutuksista

2/2

- Liikuntapalveluista lähes kaksi kolmesta on tehnyt tai alkanut laatia tilannearvion vaikutuksista.
 - Huoli on noussut erityisesti vakiintuneiden käyttäjämäärien putoamisesta ja siten käyttömaksutuottojen alenemisesta.
 - Myös käyttömaksujen palautukset ovat olleen pohdinnassa.
- Työaika on mennyt myös uusien palvelumuotojen kehittelyyn ja digivälineiden opetteluun.

Tiukennettujen rajoitusten uudelleen- käyttöönotto - vaikutukset talouteen

- Kolme neljästä vastaajasta arvioi rajoitusten vaikutukset vähäisiksi, talous tasapainottuisi kuluvan vuoden aikana.
- Kuitenkin 15% vastaajista arvioi talouden tasapainottamisen vaativan enemmän sopeuttamiskeinoja ja joka kymmenes vastaajista kuvailee tilanteen kriittiseksi toiminnan jatkumisen kannalta.

Vaikutuksia palvelujen käyttäjien näkökulmasta 1/2

- Suurin osa (16/20) vastaajista uskoo digi-osaamisen kehittyvän palveluiden käyttäjillä sekä osana liikuntapalveluita.
- Samalla on vahvistunut usko omatoimisen harjoittelun ja etäohjauksen suosion kasvuun (19/20).

Vaikutuksia palvelujen käyttäjien näkökulmasta 2/2

- Huolestuttavaa on, että vastaajat (14/20) uskovat maksullisten liikuntapalveluiden käyttäjämäärien laskevan
- Toinen uhka on, ettei liikuntapalveluita nähdä enää vetovoimatekijänä opiskelijakunnan jäsenyydessä

Vaikutuksia talouteen

- Suurin osa (16/20) uskoo tilanteen vaikuttavan korkeakoululiikunnan talouteen.
 - Hieman yli puolet (11/20) uskoo toimintabudjetin pienenemiseen
 - Puolet (10/20) uskoo myös mahdollisiin käyttäjämaksujen korotuksiin
 - Merkittävä osa (7/20) uskoo, että peruuntuneista tapahtumista aiheutuneita kustannuksia joudutaan paikkaamaan muusta toiminnasta leikkaamalla
 - Monelle vastaajalle talouden arviointi on haastavaa, tämä näkyy runsaina “ei osaa vastata” -vastauksina.

Vaikutuksia työntekoon

- Hieman yli puolet (12/20) uskoo työntekijöiden työnkuvan muuttumiseen, mikä voi vaikuttaa työnteon kiinnostavuuteen laskevasti.
- 9/20 ei osaa arvioida vaikutuksia aktiivitoimijoihin tai vapaaehtoiseihin.
 - Kuitenkin 9/20 ei usko määrien kasvuun
 - ja 5/20 ajattelee näiden toimijoiden vähenevän.

Vaikutuksia korkeakoulukulttuuriin

- Vastaajat (10/20) uskovat myös uusien toimintojen vaikuttavan innostavasti opiskelijoiden liikkumiseen, toisaalta 8/20 ei osaa ottaa tähän kantaa.
- Suuriosa (13/20) uskoo korkeakoululiikunnan aseman heikentyvän osana korkeakoulukulttuuria
- Lisäksi (14/20) uskoo liikuntapalveluiden muuttumisen vaikuttavan heikentävästi korkeakoulujen

Muita vaikutuksia

- Muita toimintaan ja työntekijöihin vaikuttavia vaikutuksia kysyttiin erillisillä avokysymyksillä.
 - Muita positiivisia vaikutuksia
 - Muita negatiivisia vaikutuksia
- Avovastauksia saatiin yhteensä 20 ja niissä pohditaan vaikutuksia laaja-alaisesti

Muita positiivisia vaikutuksia

- Monissa vastauksissa koetaan, että toiminta on kehittynyt etäpalveluiden avulla. Digitalisaatio on tuonut uusia mahdollisuuksia korkeakoululiikunnalle.
- Työntekijöiden kokonaisymmärrys toiminnan vaikutuksista ja rahoituksen merkityksestä on kasvanut
- Tiimihenki ja toisten tukeminen on noussut yhä tärkeämmäksi

Muita negatiivisia vaikutuksia

- Rajoitustilanne on vaikuttanut ostokäyttäytymiseen
 - ei luoteta toiminnan jatkuvuuteen
 - epävarmuutta työntekijöiden ja opiskelijoiden näkökulmasta
- Monissa vastauksissa koetaan yhteisöllisyyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin heikentyneen.
 - yhdessä tekeminen ja sosiaaliset kontaktit ovat jääneet
 - opiskelijat kertovat vaihtaneensa liikunnan sohvalle makoiluun
 - Liikunnan näkyvyys arjessa on heikentynyt

Liikuntapalveluiden huoli opiskelijoista

- “Opiskelijat, jotka hakevat vasta rutiinia yksin elämiseen, jämähtävät sohvalle. Sosiaalinen elämä ja liikkuminen vähenee lisääntyneen etäopiskelun vuoksi.”
- “Emme pysty tarjoamaan kaikille mieluisia liikuntamuotoja, kuten palloilulajeja. Etänä liikkuminen täyttää fyysisen ja psyykkisen terveyden osa-alueet, mutta sosiaalinen hyvinvointi jää vähemmälle.”

Koronan vaikutukset korkeakoululiikunnan tarjoamiin palveluihin

Palveluiden keskeytykset

- Suurin osa vastaajista on joutunut rajoittamaan radikaalisti palveluiden tarjoamista. Erityisesti vaikutukset näkyvät ns. kontaktilajien harjoituksissa ja turnauksissa.
- Vaikutukset näkyvät eniten tapahtumien peruuntumisessa (17/20) sekä sisäliikuntapaikkojen käytön rajoittamisessa ja kasvokkain tapahtuvassa ohjauksessa (12/20)
- Kuitenkin ulkoliikuntapaikat onnistuttiin pitämään auki 16/20.

Mitä toimintoja on käynnistetty tai lisätty pandemian johdosta

- Rajoitusten takia vapautuneita resursseja on hyödynnetty pääasiassa omaehtoisen liikunnan kannustukseen (18/20) sekä etäohjattuihin tai videoituihin liikuntaohjauksiin (17/20)
- Lisäksi on tarjottu liikuntaneuvontaa etäpalveluna (9/20) ja panostettu liikuntapaikkojen kunnostukseen ja huoltoon (8/20)

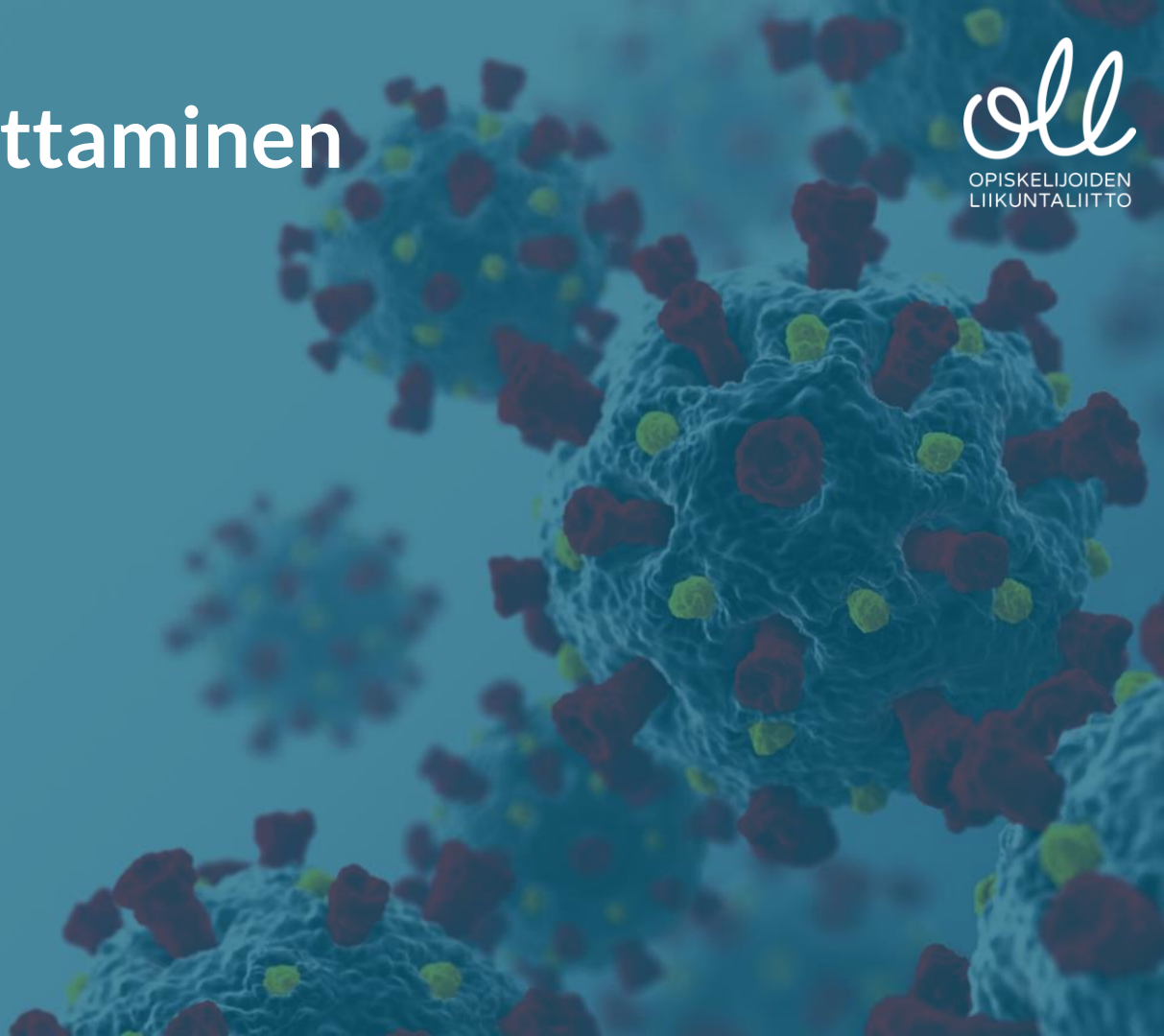
Palveluiden muu kehittäminen

- On lisätty erilaisia ilmoittautumisjärjestelmiä ryhmäliikuntoihin sekä liikuntatiloihin.
- Hygieniatiedottamisen ja desinfiointimahdollisuuksien lisääminen
- Taukojumppavideoiden laatiminen ja tarjoaminen
- Ohjausten tukena olleiden käytännön tehtävien omaehtolistaminen

Talouden sopeuttaminen

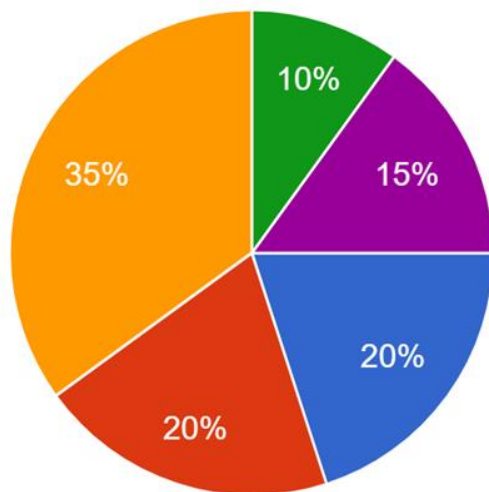
OPISKELIJOIDEN
LIIKUNTALIITTO

Käyttömaksujen kerääminen

Korkeakoululiikuntamme on perinyt liikkujilta maalis-toukokuussa toiminta- tai kausimaksuja...

20 vastausta

- Normaalisti
- Osittain
- Ei peri ollenkaan/palauttaa jo perittyjä maksuja tai osan niistä
- Korkeakoululiikuntamme ei peri edes normaalitilanteessa liikkujilta ja urheilijoilta erillisiä toiminta- tai kausi...
- Korkeakoululiikuntamme ei peri edes normaalitilanteessa liikkujilta ja urheilijoilta erillisiä toiminta- tai kausi...

Talouden sopeuttaminen keväällä 2020

– menojen vähentäminen

- Keväällä koronan vaikutukset eivät vaikuttaneet vielä jokaisen korkeakoululiikunnan talouteen
- Kunnat eivät perineet kaikilta käyttömaksuja kokonaan tai osittain (4/20)
- Myös osa yksityisistä alensi käyttömaksujaan (1/20)

Talouden sopeuttaminen keväällä 2020

– menojen vähentäminen

- Sopeuttamiskeinoissa korostuvat ostopalveluiden karsiminen (4/20) sekä lykkääminen (2/20).
- Myös henkilökuntaa lomautettiin (2/20) ja määräaikaista työsuhteita ei jatkettu (1/20).
- Nämä ovat myös suunnitelmissa tulevaisuuden sopeuttamistoimiksi (6-7/20)

Talouden sopeuttaminen keväällä 2020

- tulojen lisääminen

- Kyselyn mukaan keväällä toteutettiin tai harkittiin myyntikampanjoiden toteuttamista (5/20)
- Harkinnassa oli myös lisärahoituksen pyytäminen esim. korkeakoululta (2/20) sekä julkisten avustusten hyödyntäminen (4/20).
- Avovastauksissa nousi esiin myös liikuntamaksun nosto kaudelle 2020-2021 sekä palveluiden kehittäminen.

Korkeakoululiikunnan saama tuki kunnalta pandemian aikana

- Suurinosa (13/20) vastaajista kertoi kunnan jättäneen perimättä liikuntapaikkamaksuja. Lisäksi yhdellä paikkakunnilla maksuaikaa oli pidennetty.
- Kunnat eivät myöskään perineet kaikkia myönnettyjä rahallisia avustuksia takaisin (2/20)
- 4/20 vastaajista ei ollut käytössään kunnilta vuokrattuja tiloja, vaan he toimivat esim. korkeakoulun tiloissa.

Viestinnällinen tuki korkeakoululiikunnalle korkeakouluilta

- Korkeakoulujen tulee viestiä myönteisesti tukeakseen korkeakoululiikuntapalveluita
 - Apua liikuntapalveluiden markkinointiin turvallisena ja vastuullisena palvelumuotona: palveluita saa edelleen käyttää hygieniaohteistukset huomioiden
 - Esimerkillinen toimiminen; korkeakoulut voisivat ostaa henkilökunnalle liikuntapalveluiden jäsenyyksiä ja muita palveluita osana positiivista viestintää sekä henkilökunnan palkitsemista

Taloudellinen tuki korkeakoululiikunnalle korkeakouluilta

- Taloudellisen tuen eri muodot nousivat myös esille avovastauksissa.
 - Toiminnasta ei pitäisi leikata, vaan tulovähennyksiä tulisi kompensoida. Toiminnan uudelleen muokkaus vaatii resursseja.
 - Tilalaskutus toteutuneen käytön mukaan
 - Korkeakoululiikunnan ja sen palveluiden lahjakortit osana henkilökunnan palkitsemisjärjestelmää

Valtionhallinnon keinot tukea korkeakoululiikuntaa

- Taloudellinen tuki, joka suunnataan korkeakoululiikunnalle, joko suoraan tai korkeakoulujen kautta
 - todennettujen tulomenetysten kompensatioksi
 - tai opiskelijamäärän mukaan.
- Hankeavustukset, jotka on suunnattu toiminnan kehittämiseen.
 - Erityisesti verkkoliikuntapalveluiden kehittämiseen

Kiitos!

@Liikuntaliitto

@Liikuntaliitto

Opiskelijoiden Liikuntaliitto - OLL

#liikkuvakorkeakoulu

www.oll.fi

oll.fi/koronavirus